

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita, Et Gestis S. Francisci Xaverii È Societate Iesv Indiarvm Apostoli Libri Qvatvor

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1666

26. Prima obstacula Xauerio in Sinas obiecta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10854

volumen conflare; deinde quod addunt iurati occularique testes, quotquot vir sanctus ægros tanget omnes valuisse; neque is modo, sed ea etiam quæ utcumque ad illum pertinerent, lipfanotheca, flagellum, breuiarium; precatória corona; depactæ cruces; eam ob rem etiam ethnicos cœlestem hominem, & prodigiorum magistrum vocitasse: regna quædam per eum ad Christum perducta inter sanientes contra se ethnicos, repetitis mente miraculis quæ ab eo patrari viderant suffulta, dictum fidei Sacramentum, inuiolabile seruasse. Vaticinia vero, tam assidua, tam singularibus, & disertis rerum, temporis, & locorum notis, distincta, vt Prophetiæ habitu pro arbitrio vti, non more aliorum vsu temporario frui censeretur, nosseque omnia, sed enunciare id solum ex omnibus quod liberet: quod cœli munus ad vaticinandum sibi iam tum inesse prodidit cum necdum Indias attigisset, naui enim qua Vlyssipone in Mozambicum vectus est futurum naufragium minatus, illud quibusdam ambagibus descripsit; inde semper vsque ad obitum perinde longinqua nunciavit, & ventura prædixit, vt si vtraque spectaret oculis, & quidem munero tam ingenti vt Antonius Quadrius vir grauis, & Proinciæ nostrorum in India Rector nõ dubitaret asserere potuisse huiusmodi vltra centum millia se referre, si par memoria retinendis fuisset. Verum quod nota iam, assuetudine, ac numero videri mira desissent, notari quoque desisse, nec ad ea magis, quam ad aliorum consuetum sermonem aduerti. Sequamur ad reliqua.

Aduentum Xauerij, quantis Lusitani qui in Sanciano negociabantur, celebrauerint gaudiis indicatum; ast vbi auditum eo consilio adesse vt traiceret in Sinas, quæ illorum in carum parentem affectu intimo, quæ damnis etiam priuatis, lætitia omnis, tristi moerore mutata est. Ergo omnes rogando, terrendo, alia suadendo illum ab eo itinere omni contentione auertere. Sinarum leges aduersus extraneos sanguinolentas obicere, Mandarinorum in iis exigendis sæuitiam inexorabilem, custodes finium totos oculeos, & falli nescios. Si ad certam necem, aut perpetuum carcerem obstinatus veniret, non abesse longius ab vtroque, quam quantum insula à continente dissideret; sin campum posceret Euangelij semine conferendum, aliò per Deum conatus iterque flecteret, vbi certius ipsi lucrum salutis alienæ quàm vitæ propriæ damnum foret. Idem esse Sinas viuentem ingredi, & mortuum exire, expectari saltem mitius nihil posse præter sepulturam æterni carceris, inter calamitates morte duriores. Id veris nimium, & terribilibus exemplis notum esse; præcedenti anno miseris nautas Lusitanos in littus Cantonense, quod ipse tantoperè ambiret, transuersum actos cū mercatoribus, Barbarum in motè à magistratu dire cæsos, subterraneis specubus conditos vel interiisse vel adhuc cruciari, fuisseque iis capitalius Sinensem oram terigisse quàm vltro in aquis perire. Ex quibus ab sancto volebant intelligi hos eius spiritus esse immodicos, & illi etiam atque etiam videndum ne forte specie caritatis, proiecta sponte in hunc modum vita, temere Deus tentaretur.

Quo

26

Prima obitacula Xauerio in Sinas obiecta.

Quo vero pacto iis satisfecerit, non potest vberius quam ex ipso cognosci. Responsum viri sancti, Franciscus Perez, de quo nuper mentio incidit, posteris tradidit, in qua recensitis, quibus ille in Sinas à Sancio tam pauendus & formidabilis transitus horrebat periculis, subdit remanentem, multò manere grauiora, tametsi minus perispicacibus ignota, quæ longum sit cuncta pertexere, Pauca, inquit, hic solum indico. Primum sit diffidentia diuinæ bonitatis, & prouidentiae, hoc sceleratior futura quòd ad docendam hos populos legem Dei sanctissimam, eiusque Filium Christum Iesum salutis fontem, non eius huc tantum amore adductus sum, verum etiam instinctu atque consilio: eius itaque ad hoc opus peculiari beneficio delectus, de illius ope si ambigam; si terriculis victus quæ coram explicantur, retro cedam, num deterius sit, quàm quicquid malorum eius hostes minantur; quid autem in me vel ausuri sunt daemones, vel eorum ministri, nisi quod omnium præpotens, ac moderator Deus iis licere voluerit, is vero si defensionem & præsidium mihi adsit, quid metuendum supererit. Addite, me Christo sic morem gesturum decretoriè admonenti, *qui amat animam suam perdet eam, qui autem perdidit eam, propter me inueniet eam*, quod eius item illi sententiæ congruit, *qui ponit manum suam ad aratrum, & respicit retro, non est aptus regno Dei*. Igitur animæ, quàm fluxi corporis cum sit absque vlla compensatione formidabilior alea, nec possim de eo dubitare, fixum mihi est ratumque vitam hanc fragilem, pro immortali & aeterna pacisci. Quid plura? certum est in Sinas pergere, nec vllis machinis cœpto absistere, adsit modo eunti Deus ad propagationem sanctæ suæ legis; intentent ac vomant inferi quicquid norint, ac volent, Flocci mihi sunt cuncta; nam *si Deus pro nobis quis contra nos?*

Hæc ille cum Francisco Perez; hæc magis amicæ quam prudenti Lusitanorum pietati respondit; qui nacti quibusuis dictis immobilem, nec eius capaces Philosophiæ tam nouæ, audendi causam Xaverio suspicati sunt hanc esse, non quod pericula nihil possent ad infringendum eius propositum, sed quod, & fingi, & exaggerari omnia fingeret. Quamobrem Sineses mercatores, qui tunc illic negotiabantur ad eum legarunt, eadem illi contestaturos pericula: quod iis contra mentem omnino recidit, nam iis Sinesibus qui plus cæteris sapiebant, pauca de rebus Christianis ex eo audita, vsque ad eò probata sunt, vt metum illi omnem excuterent, tantum abest vt illum à profectioe absterrent. Hortari tantum libros secum ferret quibus integra legis Christianæ continebatur disciplina. Millos enim haud pridem ab Imperatore, in regna confinia, diuinorum peritos, qui mysteria, doctrinam & religiones cognoscerent à Sinesibus deuersas, quòd mantio mirifice gestiens, in spem venit minime dubiam, Christianam fidem inter inconditos tot sectarum errores, & strepitus si semel audiretur de iis omnino triumphaturam. Sic animo incredibiliter affectus, parare sibi interpretem incipit, quem enim Goa duxerat Antonium Sinesem duxerat, præterquam quod erat linguæ Mandarinorum
aulicæ

aulicæ ignarus, vernaculam quoque defuetudine amiserat. Quare multo labore, inuenit tandem ei muneri opportunum, scientissimum linguæ aulicæ, & vulgaris, specie cultuque liberali, nec rudem scripturæ Sinesis, & quod intererat plurimum, propensissimam operam Xauerio deferentem, seu res nostras aueret cognoscere, seu decus ambiret ex ducendo ad Imperatorem exoticarum Magistro doctrinarum, quarum erat ingens apud Sinas existimatio. Maioris fuit negotij, nautas inuenire à quibus in continentem portaretur, quod nautis, remigibus, & cuius alteri tale quid aufuro pœna capitis instaret; fuit nihilominus apud quem lucri quàm vitæ amor esset validior. Sinesis mercator inter suos honestus nomine Capoceca deuehendum suscepit in Prouinciam Cantonensem, si modo adforet dignum operæ pretium, conuenit in pondus piperis trecentorum pretio Pardaum, quorum octo regales Hispanicos, conficiunt singuli, tunc vero duodecim: hunc piperis numerum à piis, & amicis Vir sanctus mendicans corrogauit. Restabat decernendum de modo rei peragenda, promisit mercator se illum cum filiis intempesta nocte scaphæ suæ impositum, surdo remigio eiecturum in littus procul à frequentia domorum, inde is sibi quâ possit latebras captaret, quem modum si nimis intutum putaret, occultaturum se illum domi, & quadriduo post ante lucem expositurum ad portas Cantonis ciuitatis, vnde illum confestim oporteret Mandarino recta se sistere, eique literas Goani Episcopi, & Proregis ad Imperatorem exhibere. Sed hæc tanti secreti religione tam inuolabili silenda viro sancto commisit vt nullis sibi etiam tormentis extrahi sineret, vel nautam, vel scapham, vel domum in qua latuisset, Equidem, ait ad amicum scribens, aduerto me duplex hac in re periculum adire; primum ne mercator nauo priusquam promissa exsoluerit accepto, vel me in desertam exponat insulam, vel in mare demergat; alterum ne in me furorem exerat Cantoni Præfectus Mandarinus, meque ad alios deterrendos atrocibus necet suppliciis, aut sempiternis vinculis addicat, sed dum vocantem sequatur Deum, eique obtemperet, addit libertatem, vitamque aded se nihili pendere: hoc mentis robore cum mercatore pactus, pardaos trecentos in sequestri manu deposuit, & iuratus promisit se nullis aut minis aut cruciatibus, arcani fidem violaturum.

Et hæcenus quidem Apostoli magni spes, optatis progressibus subuectæ, exin retro defluere, ac labi. Prima illas in ruinam impulit lucri famemes, generosi cuiusuis ad Dei honorem consilij germana pernicietas. Negotiatoribus Europeis sua cupiditas, conflauit miros vt assolet timores & malorum omina nunquam futurorum; mussare inter se profectioe hac sua præcipiti. P. Franciscum se quoque in præceps trahere, licet forsitan minus, aduertentē. Mandarinum prouinciæ proximæ Cantonensis, inuolaturum sibi cum exercitu repentino, bonaque ipsorum, & vitam pessum pro sua libidine habiturum, abrogaturum absque vlla dubitatione commercij ea in insula, dissimulati potius quam permissi cursum;

M m

magnas

27

Alia à merra:
obiecta remo-
ra.